

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣΑΤΥΡΙΚΗ

ΕΥΝΑΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ ·Εν Ἀθήναις φρ. 15—·Εν δι ταῖς ἑπαρ. φρ. 16—·Εν τῷ ἔξωτ. φρ. 20.

Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ.

Η 25ῃ ΜΑΡΤΙΟΥ.

Σήμερον συμπληροῦνται ἐξήκοντα ἔτη, ἀφ' οὗ ἐτέθησαν τὰ θεμέλια τοῦ μοναδικοῦ Κράτους, οὗ οὐ Κουμουνοῦρος, ὁ Παπαμιχαλόπουλος, ὁ Σωτηρόπουλος, ὁ Ζηνόπουλος κτλ. ἀνεδέχθησαν ἐξ ἀπογραφῆς τὴν κληρονομίαν ἡρωϊκῆς καὶ μεγάλης γενεᾶς. Κατὰ τὰ ἐξήκοντα ταῦτα ἔτη ἐσολοφονήσαμεν ἓνα μέγαν ἄνδρα Κυβερνήτην, ἀπεδιώξαμεν χρηστάτατον καὶ ἐνθουν φιλέλληλα βασιλέα καὶ δὲν εἴμεθα ἑπαρκῶς εὐχαριστημένοι ἐκ τοῦ τρίτου. Ἐκτίσαμεν πολυαριθμούς λιθίνας οἰκίας, ἐκαλλωπίσαμεν ἀναντιρρήτως τὴν πρωτεύουσάν, ἀπεκτήσαμεν τὸ δικαίωμα τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας, ἐχρεώθημεν 300 ἑκατομμύρια, κατηργήσαμεν τὸν φόρον τῆς δεκάτης, ἀπεκτήσαμεν καινὴν Ἀκαδημίαν, διεδώκαμεν τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἡθικὴν τοῦ κ. Αὐγερινοῦ εἰς χιλιάδας νέων καὶ νεανίδων, κατεστρέψαμεν τὸ ναυτικὸν τῶν πατέρων μας, ἀπεκτήσαμεν αἰθούσας παρισινάς, ἀνεδείξαμεν τοὺς Σιβιτανίδας δημοσιγράφους, τοὺς Βλάχους διπλωμάτας, τοὺς Κατσανδρῆδες βουλευτάς καὶ τοὺς Λεβιδίδες δημοτικούς συμβούλους, ἐλατρεύσαμεν τὰς πολιτικὰς ἐλευθερίας, τὰς βουλευτικὰς συζητήσεις καὶ τὰ ἄρθρα τοῦ κ. Φιλήμονος, προήχθημεν ἐν τῇ τέχνῃ τῶν Συλλόγων, τῶν διαδηλώσεων καὶ τοῦ ἐθνικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, καὶ τέλος ἐπετύχομεν νὰ μορφώσωμεν διάδοχον ἡμῶν νέαν γενεάν κατὰ πάντα ἀξίαν ἡμῶν αὐτῶν. Ἄν μὴ προσεθήκαμεν μηδ' ἓνα λίθον εἰς τὸ ἔργον τῶν πατέρων μας, δὲν πειράζει· θὰ προσθέσωμεν ὅσονοῦπω· ἄλλως τε ἀνεπτύχθημεν θαυμαστικῶς ἐσωτερικῶς, καθ' ὃ λέγει καὶ ὁ κ. Μωραΐτινης.

Δὲν εἶναι λοιπὸν ἀξίον ἡμῶν αὐτῶν νὰ πανηγυρίζωμεν ἐνθουσιωδῶς τὴν μεγάλην ταύτην ἡμέραν, ἥτις ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἀφετηρία τῆς ἀξιοθαυμάστου ἐπιδόσεως, εἰς ἣν ἐκτοτε ἐφθάσαμεν, ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων ὀχούμενοι; Τώρα μάλιστα, ὅτε ὁ Κουμουνοῦρος ἐπικαλεῖται τὰς σκιὰς τοῦ πατρὸς, νὰ καλλωπίσῃ δημοσίᾳ δαπάνῃ τὸν λόφον τῆς Καλλιθέας με ὁδοὺς καὶ με χώματα ἐκλεκτῆς ποιότητος, τῶν μάλιστα ὁ ἐνθουσιασμός τοῦ ἔθνους δέον νὰ φθάσῃ εἰς ἡμεῖς κατακορυφώτατον. Διότι ἀνευ ἐνθουσιασμοῦ, ἀνευ

τῆς θελήσεως πάντων δὲν κατορθοῦνται τὰ μεγάλα ἔργα καὶ ὁ Κουμουνοῦρος ζητεῖ νὰ ἀναδειχθῇ γίγας. Τριάκοντα ἔτη ἀσχοληθεὶς ἀνευδότως εἰς τὸν ἐκφραλισμὸν μεγάλων καὶ μικρῶν καὶ ἐκπορνεύσας κατὰ γράμμα τὴν πολιτικὴν τῆς Πατρίδος του, κατὰ τὰς ἐσχάτας τοῦ βίου του στιγμὰς ἀπεφάσισε νὰ ἀναδειχθῇ ἥρωας καὶ νὰ φροντίσῃ περὶ μνήμης ἀγαθῆς. Καὶ τὸ ἔθνος ἐσυγχώρησεν αὐτῷ ἐβδομηκοντάκις ἑπτὰ καὶ ἀπεδέχθη τὴν μετάνοιαν τοῦ ἁμαρτωλοῦ συμφώνως πρὸς τὴν εὐαγγελικὴν ἐντολήν.

Τὸ εὐτύχημά σου εἶναι, ὦ Ἑλλάς, σήμερον, ὅτι τυφλώτεις, ὅτι ἀναισθητεῖς ἐνώπιον τῶν συμφορῶν, αἵτινες ἐπαπειλοῦνται κατὰ τῆς κεφαλῆς σου· δὲν βλέπεις μήτε τὴν ἀθλιότητά σου, μήτε τὰ ῥάκη σου, ἀλλ' ἀντλεῖς ἐκ τῆς πολυπαθοῦς ψυχῆς σου δύναμιν καὶ παιδρότητα, νὰ πανηγυρίσῃς τὴν παραμονὴν τοῦ ἐσχάτου σου ἐξευτελισμοῦ. Ἄλοζονευθεῖσα, διότι κατάρθωσας μέχρι τοῦδε νὰ διατηρήσῃς τὴν ἐθνικὴν σου ἀνεξαρτησίαν, παρὰ πάσας τὰς ἀνοησίας σου, ἐνόμισας ὅτι ὁ βίος τῶν ἐθνῶν εἶναι τοιοῦτος, οἷον σὺ διήγαγες, βίος πολιτικῆς ἀκολασίας καὶ ἀδδρητισμοῦ καὶ μικροραδιοσυργιῶν καὶ μικροσυμπερόντων. Δυστυχῆς Πατρίς! θὰ ἀνοίξῃς μίαν ἡμέραν—καὶ δὲν κεῖται αὕτη μακρὰν—τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκ τοῦ ἄλγους καὶ τῆς ὀδύνης καὶ θὰ σπαράξῃς τὰ σπλάγχνα σου, ζητοῦσα ποῦ εἶναι τὸ δηλητήριον τὸ ὁποῖον ὑπολανθάνει ἐντὸς τῆς ὑπάρξεώς σου, καὶ τὸ ὁποῖον ἐντὸς ἐξήκοντα ἐνιαυτῶν ἀπὸ κόρης παρθένου καὶ ζωνῆς, σὲ κατέστησε γραῖαν ἐρρυτιδομένην, πολυλόγον καὶ ἀνανδρον, ἀρκουμένην καὶ εἰς τὰς θωπείας τοῦ Κουμουνοῦρου.

Ἀτιμωρητεῖ δὲν ἀδιαφορεῖ ἐν ἔθνους ἐπὶ ἐξήκοντα ἐνιαυτοὺς περὶ τῆς τιμῆς τῶν κυβερνώντων αὐτό. Δὲν εἶναι δύσκολον ἢ πολιτικὴ κακοήθεια νὰ κατακυριεύσῃ ἔθνους τινός, τὸ δύσκολον εἶναι νὰ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῆς τὸ ἔθνος τοῦτο, ἀνευ ἐθνικῶν συμφορῶν καὶ ἀνευ ἐθνικῆς αἰσχύνης. Ἡ ὥρα ἐφθάσεν, ἡ προθεσμία λήγει, ἐτοιμασθῆτε, ὦ Ἕλληνες, νὰ πληρώσῃτε τὴν συναλλαγματικὴν, ἣν ὁ Κουμουνοῦρος ἐτράβιξε πρὸς λογαριασμόν σας. Βλέπετε τὸν λαὸν αὐτὸν ὅστις πανηγυρίζει; θὰ πανηγυρίσῃ ἐνθουσιωδέστερον—ἢν ἡμέραν καθ' ἣν θὰ συντρίψῃ ὑπὸ τοὺς πόδας τὰ εἰσώλά του, τὰ

ὅποια ἐξέλαβεν ὡς θεός. Βλέπετε τὸν στρατὸν τοῦτον, ὅστις εὐπειθὴς παρατάσσεται διὰ νὰ διεκδικήσῃ; ὁ στρατὸς οὗτος φυλάττει τὴν σφαῖραν, ἥτις θὰ ᾖ τὸ ἄθλον τῶν κατορθωμάτων σας, ὑπουργοὶ τοῦ Κράτους. Καὶ δὲν λυπούμεθα σὰς, οἵτινες θὰ πάθῃτε τὰ δίκαια ἂν ἐπράξατε, ἀλλ' οἰκτείρομεν τὸ ἔθνος, τὸ ὅποιον ἀποτυγχάνει κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, θέλει στραφῇ καθ' ἑαυτοῦ καὶ θέλει πληξεί καίρῳ, καὶ διὰ παντός τὸ μέλλον του.

Τοιαῦται εἶναι αἱ πανηγύρεις σας καὶ αἱ ἐορταὶ σας· ἐορταὶ κραιπάλης καὶ παραφροσύνης, ἐορταὶ αἱ ὅποιαι κρύπτουσι τὸ δηλητήριον εἰς τὸ βάθος τοῦ τελευταίου πατηρίου.

Λὸς του.

ΤΟ ΓΟΥΔΙ—ΤΟ ΓΟΥΔΟΧΕΡΙ.

Τὴν Δευτέραν μετὰ μεσημβρίαν ἐγένετο νοτιώτερον τῇ. θέσεως Γουδί μία ἐκ τῶν προσφιλεστέρων εἰς τὰ νεαρά ἔθνη τελετῶν, ἡ παράδοσις σημαίων εἰς τὰ ἀρτίκατασκευάστα τάγματα. Στρατὸς ἐκ νέων καὶ στρατὸς νέος, λαμβάνων σημαίας, δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς κόρην λαμβάνουσαν σύζυγον· τὸ ἔθνος παραδίδει τὴν τιμὴν του εἰς τὸν στρατὸν, ὅπως ὁ ἀνὴρ παραδίδει τὴν τιμὴν του εἰς τὴν νέαν κόρην ἣν ἐξελέξατο. Ἄλλ' ἡ τελετὴ αὕτη, ἡ τόσον συγκινητικὴ, ἡ τόσον σπάνιος διὰ τὴν Ἑλλάδα, χάρις εἰς τὸ ὑπουργεῖον μας, ἐγένετο ὅσῳ ἦτο δυνατόν νὰ καταστῇ τοιαύτη τελετὴ πεζοτέρα καὶ ἐνδεεστερά. Ἐν ᾧ εἶχεν ὁρισθῇ τὸ κατ' ἀρχὰς διὰ τὴν ἡμέραν τῆς 25ης Μαρτίου, τὸ ὑπουργεῖον μετέβαλε γνώμην τὴν τελευταίαν στιγμὴν καὶ διέταξε τὰ κατ' αὐτὴν καθ' ἡμέραν ἐργάσιμον καὶ ἐν θέσει ὀλίγον γνωστῇ τοῖς κατοίκοις τῆς πρωτεύουσας· διότι τὸ ὑπουργεῖον ἐφοβήθη τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ λαοῦ, ἂν διετάττετο ἡ τελετὴ σήμερον καὶ ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Ἀρεως. Τὸ ὑπουργεῖον ἀπέναντι τοῦ ἔθνους λαμβάνει ὕψος, οἷον ὁ κλέπτης ἀπέναντι τοῦ οἰκοδεσπότου· φοβεῖται νὰ τὸν προκαλέσῃ· διότι τὸ ὑπουργεῖον αἰσθάνεται ὅτι ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἔθνους δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ κυβερνᾷ· γνωρίζει ὅτι ἡ ἐξουσία αὐτοῦ εἶναι τεχνητόν τι κατασκευάσμα συγγενολογίου, κουμπαρολογίου καὶ συναλλαγῆς· φοβεῖται λοιπὸν τὸν ἐθνικὸν ἐνθουσιασμὸν μήπως στραφῇ καθ' ἑαυτοῦ, ὡς ὁ κλέπτης φοβεῖται τὴν ὀργὴν τοῦ οἰκοδεσπότου· διότι τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ κυβερνήσιν ἐθνικὴν, κυβερνήσιν, ἣν θὰ ἐπόθει τὸ ἔθνος ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν· εἶναι ἀπλῶς κυβερνήσις ἀνοχῆς, κυβερνήσις τῆς ἀνάγκης, κυβερνήσις τυχαία, μήτε δημιουργήσασα τὰς περιστάσεις ἐν αἷς ζῶμεν, μήτε ἱκανὴ νὰ συμβαδίξῃ μετὰ τοῦ ἐθνικοῦ ἐνθουσιασμοῦ.

Κατὰ τὴν μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν μ. μ. ἦσαν παρατεταγμένοι ἐξωθεν τοῦ ἐλαιῶνος τοῦ Γουδί ἐν μιᾷ γραμμῇ, πρῶτον, ὁ λόχος τῶν Εὐελπίδων ἐνοπλος, δεύτερον, ἐν τάγμα μηχανικοῦ, τρίτον, τὸ 11 τὸ 20 καὶ τὸ 23 τάγματα τοῦ πεζικοῦ, τέταρτον, τέσσαρα τάγματα πυροβολικοῦ καὶ τελευταία ἡ 1η ἱππαρχία. Ἀπέναντι δὲ τῆς γραμμῆς ταύτης ἐν κύκλῳ ἴστατο ὁ Μητροπολίτης μετὰ τῶν δισυνθέτων του κληρικῶν καὶ μετὰ τῶν ἱερατικῶν σκευῶν πρὸς τέλεσιν ἁγιασμοῦ· ἐντὸς τοῦ κύκλου τούτου ἴσταντο καὶ αἱ σημαῖαι.

Βῦθς μετὰ τὸ μεσημβρινὸν γεῦμα ἡ πόλις ἤρξατο ἐκκε-

νουμένη τῶν πάσης τάξεως κατοίκων τῆς· ἐκ τῶν διαφόρων συνοικιῶν τῆς πρωτεύουσας ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐσπεύδουσιν εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Συντάγματος, ὡς εἰς μέγαν ποταμὸν ὅστις ἐφέρετο ἄθρόος καὶ θορυβοποιῶν πρὸς τὴν ὁδὸν Κρισσίας. Κάτωθεν τῆς ἁγίας Τριάδος, ὀλίγον ἀπωτέρω τῆς Βιζαρείου Σχολῆς ὁ ποταμὸς τῶν ἀνθρώπων εἶχε τὰς ἐκβολὰς του· ἄφηνεν ἐκεῖ τὴν κοίτην του καὶ διεσκορπίζε τὰ ὕδατά του δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, ἀλλὰ ὁ μεγαλείτερος καὶ θορυβωδέστερος βραχίων ἔρρεε δεξιᾷ, πρὸς τὴν ρωμαντικὴν ὁδὸν τοῦ Γουδί, ἣν τοσάκις διετρέξαμεν μετὰ τῶν φίλων μου, ἀπεφεύγοντες τὸν ὄχλον τῆς πόλεως, ποθοῦντες τὸ ὄρεινόν ἄερα καὶ τὰς γλυκείας τῆς φιλίας διαχύσεις. Ἡ πόλις εἶχε καταστῇ ἔρημος σχεδόν, αἱ θορυβωδέστεραι συνοικίαι ἦσαν σχεδόν πενθίμως σιωπηλαί, ἐν δὲ τῇ Πλάκᾳ ὀγγασμοὶ τῶν ἄνων ἐφάνερον ὅτι ἤθελον καὶ αὐτοὶ νὰ παρίσταντο εἰς τὴν τελετὴν.

Ὁ κ. Τρικούπης μένων ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Συντάγματος ἐπεθεώρει τὰ σπεύδοντα πλήθη μετὰ τινος οἰκτου· μὲν ἐφάνη ὅτι ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν «τρέχετε δέλαιοι!» «πῶς ἦν δυνατόν ἐν τοιοῦτοις καιροῖς νὰ κυβερνᾷ ἄλλος!» «ἀλλὰ θὰ ἐπανέλθῃς πάλιν, συρφετὲ, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μου». Ἀλλὰ τὸ πλήθος ἐσπευδε μὴ προσέχων εἰς τὸν μονολογούντα. Τοῦτο μᾶς ἐνθύμισε περιστατικόν τι κατὰ τὸ 1870, ὅτε καὶ πάλιν ἐκυβέρνα ὁ γλυκύτατος καὶ ἐκηδεύετο ὁ πατριάρχης Γρηγόριος ἐν Ἀθήναις, ὅπερ ἀντελήφθημεν ἰδίῳις ὀφθαλμοῖς· καὶ τότε ὁ ἀείμνηστος Δεληγεώργης ἐβάδιζε μετὰ τοῦ πλήθους ὡς ὁ κοινότερος τῶν Ἑλλήνων, χωροφύλαξ δὲ τῆς ἡρπασεν αὐτὸν ἀποτόμως τῆς χειρὸς, θελήσαντα ἀπὸ τοῦ πεζοδρομίου νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸ μέσον τῆς πομπῆς. Καὶ τότε ὁ Κουμουνοῦρος ἐθριάμβευεν!

Ἦλθε καὶ εἰς τὴν προχθεσινὴν τελετὴν ἐφ' ἑαυτοῦ μετὰ τοῦ ἐνδόξου υἱοῦ του, φέροντος τὴν στρατιωτικὴν τοιοστολήν, ὅπως γένη γνωστὸς κατὰ πρόσωπον εἰς τοὺς ἐκ τῆς φήμης μόνον γνωρίζοντας τὸν υἱὸν τοῦ πατρός. Εἶπετο τῇ πρωθυπουργικῇ ἀμάξῃ ἡ τοῦ σοφωτάτου καὶ ἐλλογιμωτάτου προέδρου τῆς Βουλῆς κ. Αὐγερινοῦ συνεποχουμένου μετὰ τοῦ συναδέλφου τῆς νυκτὸς καὶ τῆς ἡμέρας κ. Προβελεγγίου βουλευτοῦ Σίφνου. Ὁ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν ἦλθε μετὰ τριῶν ἵππων καὶ δύο ὑπασπιστῶν ἐν μεγάλῃ στολῇ ὄνειροπολῶν τὰ τρόπαια τῶν πατέρων του. Τὸν κ. Παπαμιχαλόπουλον δὲν νύτυχῃσαμεν νὰ ἴδωμεν, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ εὐγενοῦς προσώπου του θὰ ἦτο βεβαίως διακεχυμένη ἐν ἄφθονίᾳ ἡ Ἐπιδαύριος καὶ Λιμήρειος ἐκεῖνη χάρις τῆς παπαρούνας, φιλαρεσκευομένης πρὸς τὸν ἥλιον τοῦ Μαΐου μηνός. Μόνος ὁ κ. Μπούμπουλης ἐκ τῶν ὑπουργῶν ἦτο ἄπῳν, διαφωνήσας καὶ εἰκότως πρὸς τοὺς συναδέλφους· ὁ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν ἤθελε νὰ γένη τῶν σημαίων ἡ παράδοσις εἰς τὴν θέσιν, ὅπου ἐναυμάχησαν ἄλλοτε ὁ Περσικὸς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς στόλος, εἰς τὸ ἀθάνατον στενὸν τῆς Σαλαμίνας, ἀλλ' οἱ συναδελφοὶ του δὲν ἐπέισθησαν, μήτε ἠδυνήθησαν νὰ πείσωσιν αὐτὸν ὅτι ἐντὸς τῆς θαλάσσης δὲν δύναται νὰ ἴστανται τάγματα πεζικοῦ καὶ πυροβολικοῦ. Ὁ κ. Σωτηρόπουλος φθὰς ὀλίγον ἄργα καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ εἰσελάσῃ διὰ τοῦ πλήθους ἐφ' ἑαυτοῦ, κατῆλθεν αὐτῆς καὶ ἐπροχώρησε πρὸς τὸ κέντρον τῆς τελετῆς πεζός· ἀλλὰ τὸ πλήθος δὲν προσεῖχεν εἰς αὐτὸν καὶ δὲν ὑπεχώρει· τί ἐσοφίσθη λοιπὸν ὁ ὑπουργός; ἤνοιγεν ἐκ διαλειμάτων τὸ ἐπανωφόριόν του καὶ ἐπεδείκνυε τὰ παράσημά του καὶ πάλιν τὰ ἀπέκρυπτε ἅμα τῷ ἐγίνετο ὀλίγη θέσις, ἕως οὗ ἐπαναληφθέντος τὸ πειράματος εἰκοσάκις, κατῴρθησε νὰ φθάσῃ ἐκεῖ ὅπου ἴσταντο καὶ οἱ λοιποὶ ὑπουργοί.

Ἐκ τῶν ξένων παρετηρήσαμεν πρῶτον τὸν κ. πρεσβευ-